

مقدمه

مغز مرکز کنترل تمام واکنشهای ارادی و غیر ارادی در بدن است. مغز از سلولهای عصبی که به طور طبیعی از طریق فعالیت‌های الکتریکی با یکدیگر ارتباط دارند تشکیل شده است. تشنج هنگامی رخ می‌دهد که قسمت یا قسمتهایی از مغز به دفعات زیاد سیگنالهای غیر عادی که باعث قطع موقت عملکرد الکتریکی عادی مغز شود را دریافت کنند.

انواع مختلف تشنج

تشنج موضعی:

زمانی رخ میدهد که عملکرد الکتریکی مغز در يك با چند ناحیه از مغز مختل شود. دو نوع تشنج موضعی وجود دارد که عبارتند از:

تشنج موضعی ساده: تشنج معمولاً کمتر از يك دقیقه طول میکشد. هوشیاری در این نوع از تشنج از دست می‌رود.

تشنج موضعی پیچیده: این نوع تشنج معمولاً در لوب تمپورال مغز رخ میدهد. این نوع تشنج معمولاً بین يك تا دو دقیقه طول میکشد. هوشیاری معمولاً در هنگام بروز این نوع تشنج از دست رفته و رفتارهای مختلفی ممکن است انجام شود.

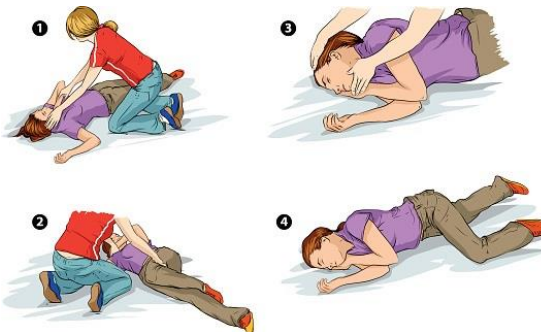
تشنج گسترده

تشنج هر دو طرف مغز را در بر می‌گیرد. در هنگام تشنج و پس از آن هوشیاری فرد از دست می‌رود. انواع مختلف تشنج گسترده عبارتند از:

- ❖ تشنج کوچک
- ❖ تشنج آتونیک (به آن حملات غش نیز اطلاق می‌شود).
- ❖ تشنج تونیک-کلونیک
- ❖ تشنج میوکلونیک
- ❖ اسپاسم شیرخواران

علل بروز تشنج چیست؟

با این که هنوز دلیل اصلی بروز تشنج مشخص نشده است اما علل شایعی که باعث بروز تشنج می‌شوند را می‌توان به شرح ذیل توصیف کرد.

در نوزادان و شیرخواران

- آسیب دیدگی‌های حین تولد
- مشکلات مادرزادی
- تب و عفونت
- عدم تعادل شیمیایی یا متابولیکی در بدن

در کودکان-نوجوانان و بزرگسالان

- مصرف الکل یا مواد مخدر
- آسیب دیدگی یا ضربه به سر
- بیماری‌های مادرزادی
- عوامل ژنتیکی
- بیماریهای مغزی پیشرونده
- بیماری‌های الزایمر
- سکته مغزی

برخی دیگر از عواملی که ممکن است باعث بروز تشنج شوند عبارتند از:

- تومور مغزی
- ترك مواد مخدر
- داروها

علائم تشنج چیست؟

شخص ممکن است درجات مختلفی از علائم را داشته باشد که به نوع تشنج بستگی دارد. علائم عمومی یا هشداردهنده تشنج عبارتند از:

- خیره شدن
- رعشه و حرکات لرزشی دستها و پاها
- گرفتگی و سفتی بدن
- از دست دادن هوشیاری (بیهوشی)
- مشکلات و اختلالات تنفسی یا قطع تنفس
- زمین خوردن ناگهانی و بدون دلیل

تشنج چگونه تشخیص داده می‌شود؟

- آزمایش خون
- الکتروانسفالوگرام (EEG)
- تصویربرداری رزونانس مغزی (MRI)
- اسکن توموگرافی کامپیوتری (CT اسکن)
- پونکسیون کمری (LP)

درمان تشنج

اهداف اصلی از کنترل تشنج عبارتند از:

- شناسایی صحیح نوع تشنج
- استفاده از داروهای مناسب با نوع تشنج
- مصرف کمترین مقدار دارو برای دستیابی به کنترل کافی
- حفظ سطح مناسب داروهای مصرفی

دستورالعمل های مراقبت از بیماران دچار تشنج:

مراقبت های پرستاری در خلال تشنج:

- اطراف بیمار را خلوت کنید.
- در صورت امکان بیمار را روی زمین قرار دهید و اگر بیمار در ارتفاع است (مثلاً نزدیک راه پله) بیمار را از خطر سقوط محافظت کنید.
- سر را با استفاده از یک بالشت محافظت نموده و از بروز آسیب دیدگی سر پیشگیری کنید.
- لباس های تنگ بیمار را باز کنید.
- اگر بیمار روی تخت قرار دارد، نرده های کناری تخت را بالا ببرید.

مراقبت های پرستاری بعد از تشنج:

- برای پیشگیری از بروز آسیب راسیون، بیمار را در همان وضعیت خوابیده به پهلو نگه دارید. از باز بودن راه هوایی اطمینان حاصل کنید.
- در خلال بروز تشنج های عمومی یا بلافاصله پس از آن ممکن است دوره کوتاه قطع تنفس به وجود آید.
- اگر بیمار پس از تشنج دچار هیجانات شدید شد، وی را به خونسردی و آرامش دعوت کرده و از وسایلی استفاده نمایید که حرکات وی را کنترل کند.

عمل جراحی

یک روش دیگر درمانی برای کنترل تشنج انجام عمل های جراحی است. عمل جراحی در یک شخص با ملاحظات زیر انجام می شود:

- فرد مبتلا به تشنجی باشد که با دارو درمانی کنترل نشود.
- فرد مبتلا به تشنجی باشد که همیشه در یک نقطه از مغز آغاز می شود.
- فرد به تشنج در قسمتی از مغز مبتلا باشد که بتوان آن را بدون ایجاد اختلال در قدرت تکلم، حافظه یا دید برطرف کرد.

منبع: داخلی-جراحی (برونر و سودارث ۲۰۱۴)

بیمارستان شهید محمد منتظری

تشنج

تاریخ تدوین: ۱۴۰۱/۰۳/۲۳

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۴/۰۹/۱۰

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۷/۰۹/۱۰

کد: MH.BR.PE.INM.۲۸۸

واحد آموزش به بیمار